

vagy „olyan”. Nem értettem, mit akar ezzel, de apuval meg lehetett beszélni. Megkértem, hogy mondja el, hogy mi az a cigány, és mi az az „olyan”. Apu azt felelte, hogy sok ember tudatában az él a cigányságról, hogy isznak, nem tisztálkodnak, nem járnak iskolába, de te másmilyen vagy, benned semmi ilyen nincs. A kisgyerekek csak a cigány külsődet látják, s nem értik, hogy akkor miért nem olyan vagy, mint amit a cigányokról mondanak, gondolnak.

Apu mindig azt mondta, hogy semmivel sem vagyunk kevesebbek, mint a nem cigányok. Ügyelt rá, hogy ne legyen bennünk kisebbségi érzés. A mai napig is az utolsó dolog, ami eszembe jut, ha valami rossz ér, hogy ez azért történt, mert cigány vagyok. Ezt köszönöm neki. Annál is inkább, mert azt feltételezem, hogy neki ilyeneket soha senki nem mondott.

– *Nem is nevelték roma nemzetiség tudatra?*

– Beás nyelven mindent megérték, és egy-két szóval ki tudom fejezni magam. Apu külön gyakorolta velünk a beás nyelvet. Körülötte ültünk. Mondott egy szót magyarul, és versenyeztünk, ki tudja kimondani beásul. Utána el kellett ismételniük helyesen a kifejezést. Amikor cigányul beszélnek anyuval, azt megértjük, részt tudunk venni a beszélgetésben, de magyarul válaszolunk.

– *Milyenek voltak a gimnáziumi évek?*

– A tőlünk 25 km-re fekvő Nagykanizsára jártam a Batthyány Lajos Gimnázium- és Egészségügyi Szakközépiskolába. Az összes testvérem oda járt, az volt a város legjobb gimije. Oda volt a legnehezebb bekerülni. Magas színvonalon folyt az oktatás: elvárták és elérték, hogy minden tantárgyat tényleg komolyan vegyünk, hogy később irányt tudjunk választani. Amit a legeslegeszívesebben tanultam, az a német nyelv volt. Letenyén már negyedikes kortól tanultam németül, és nagyon jól ment. Szívesen folytattam a gimnáziumban is, mert érdekesen tanították. Ott éreztem először, hogy beszélgetni is lehet németül. Akkor derült ki igazán, hogy ez az, ami érdekel. A legtöbbet a némettel foglalkoztam. Én voltam egyébként az egyetlen cigány tanuló az iskolában, ez nagyon furcsa volt. Másrészt viszont nem is ismert senki, annak láttak, amit mutattam magamból.

– *Nem közelítettek az osztálytársai eleve előítéletekkel?*

– Az osztálytársaim nem, de volt a suliban néhány punk fiú, és amikor elsétáltak mellettem, nagyon nevettek, furcsa grimaszokat vágtak. Ilyet normális ember nem csinál. Egyszer ebédidőben – több száz diák evett egyszerre – ettől a négy fiútól zengett az egész ebédlő. Úgy kezdtek el a cigányokról beszélni, hogy rám nézett az egyik, és azt mondta, hogy az összes cigány dögöljön meg. Lefagytam. Nem is tudom, mit gondoltam igazából. Egy végzős lány, aki már nem bírta hallgatni, odament, és fogott egy vízzel teli poharat, és azt mondta neki, hogy ha nem hagyod abba, leöntelek. Végül nem öntötte le. Ijesz-

tően hatott rám, amikor a fiú belenézett a szemembe, és úgy mondta, hogy azt szeretné, ha meghalnék. Nagyon rossz volt, és rossz volt rá visszaemlékezni, de az osztálytársaim arra ösztönöztek, hogy jelentsem az igazgatónak az esetet. Hazamentem és megbeszéltem apuval. Az volt a véleménye, hogy attól, ha jelentem az igazgatónak, nem fogja ezt másképp gondolni sem ő, sem a társai. Persze nem szabad hagyni, hogy egyesek nyilvánosan, ilyen hangnemben beszéljenek erről, úgyhogy azt tanácsolta, mégiscsak szóljak az igazgatónak. Elmentem hozzá, elmeséltem neki, mi történt. Később odajött hozzám az a fiú, aki a szemembe nézve sértegetett, és bocsánatot kért, de inkább kötelességszagúan, mint őszintén. Nagyon rossz emlék, máig nem tudom elfelejteni. Ez volt az egyetlen kellemetlen élményem a gimnáziumban.

Pesten aztán gyűltek hozzá más kellemetlenségek is. Nehéz elmondani. Mentem haza az egyetemről, és a villamoson egy férfi a kocsis túlsó végéből odarohant hozzám, hogy úristen, te cigány vagy! Üvöltött. Mutasd meg, hogy mit tudsz! Aztán durva szavakkal elkezdte ordítva kifejtetni, hogy ő mit gondol a cigánylányokról. Egy idős bácsi fölállt, és határozottan, erélyesen ráparancsolt, hogy azonnal hagyjon békén. Hagyja békén a kislányt! – így fejezte ki magát. Hasonló esetek után mindig azon gondolkodom, hogy miképp kell az ilyen helyzeteket kezelni. Mert nincs ott apu, aki segít, megmagyarázza, hogy mit gondoljak. Az a stratégiám, hogy végigelemzem azt az embert, aki szidalmaz vagy kigúnyol, és arra jutok, hogy nem mérvadó számomra a véleménye.

– *Hogy jutott el a gimnáziumtól az egyetemig?*

– A gimnázium utolsó évében dolgoznom kellett ahhoz, hogy ki tudjuk fizetni a tablóképeket és a bankett költségeit. Gyalog jártam, egy távoli városrészbe, mert nem telt buszjegyre. Pénztárban dolgoztam a Tescóban, akkor már betöltöttem a tizennyolcadik évemet. Egy üzemben is alkalmaztak, de már nem is emlékszem, mit kellett gyártanunk. 2008-ban, érettségi előtt nem adtam be a jelentkezési lapokat. Akkor került sor a népszavazásra a tandíjról. Végigbeszéltük otthon, hogy ha tandíjat kell fizetnünk, nem tanulhatok tovább. Tudtam, hogy apuék nem tudják nekem kifizetni sem azt, sem a kollégiumot, de még az utazási költséget sem.

Azt, hogy Budapestre jöttem tanulni, a saját felelősségemre tettem. Lelkileg persze nagyon támogattak a szüleim. Biztosak voltak benne, hogy meg fogom csinálni, ha nyílik rá lehetőség. Nagyon nagy fájdalom lehetett nekik, hogy nem tudtak támogatni anyagilag, de sok mindent megkaptam tőlük ahhoz, hogy el tudjam látni magam.

– *Mi motiválta, hogy jelentkezzen az ELTE Tanító- és Óvóképző Karára? Miért választotta ezt a szakirányt?*

– Mint említettem legjobban a németet szerettem már a gimnáziumban is, másrészt nagyon akartam

gyerekekkel foglalkozni. Nem is tudom elképzelni, hogy ne gyerekek között legyek. Példát is szeretnék mutatni, nemcsak a cigányoknak, hanem általában a fiataloknak. Most olyan helyzetbe kerülök, hogy egy cigány fogja tanítani harminc család gyerekét. Rajtam is múlik, hogy a szülők feladják előítéleteiket, látva azt, hogy egy cigány pedagógus jól tanít, kellőképpen fejleszti a gyermeküket, függetlenül attól, hogy cigány. Persze azt se szeretném, hogy azért legyek érdekes, mert lám, cigány, és mégis... Legyen az mellékes! Első helyen álljon a szakmai tudásom megítélése!

– *Milyenek voltak a németországi tapasztalatai? Érték-e ott inzultusok a romasága miatt?*

– Semmi hátrányos megkülönböztetést nem tapasztaltam. Hihetetlen volt! Eszembe se jutott, hogy roma vagyok. Soha nem is emlékeztetett rá semmi és senki. Nem számított, hogy barnább vagyok, föl se tűnt, olyan sokféle nemzetiség él az országban, a

németek már hozzá szoktak. Emberként ítélték meg, nem romaként. Szabad emberek! Nem érdekli őket, hogy ki honnan jön.

– *Tanítási gyakorlatát nemrég egy általános iskolában végezte. Mikor alkalmam volt meglátogatni az óráját, azt tapasztaltam, hogy a gyerekek szeretik, mi több, szinte rajongtak önért. Érezte ezt? És hogyan fogadták a szülők?*

– A gyerekek őszinték, mégse fejezték ki semmivel, hogy felmerült bennük, mitől is vagyok barnább. Jól teltek az órák, sok mindent csináltunk. A szülőket még nem ismerem eléggé. Nemsokára szülői értekezlet lesz a leendő elsősök hozzátartozói részvételével. Ott majd kiderül, hogyan viszonyulnak hozzám, de nem aggódom. Bízom benne, hogy a szülők viselkedése sem lesz zavaró, legalábbis nem durván. Ha mégis, akkor is végezniem kell a feladatomat, hiszen egy számomra adott dolog – a származásom – miatt nem ülhetek bezárva egy szobában. Ennél többre vagyok érdemes és képes.

Márkus Éva

Régimódi értékek mentén is...

Beszélgetés Kakukné Dr. Partics Krisztinával

Született tanárnő! Nem elégszik meg azzal, hogy „csak” tanítson, hanem folyton azon gondolkodik, miként tehetné színesebbé a görögtanulást a gyerekeknek. Tisztelettel beszél a költészetéről és tanítványairól is, jelezve, hogy számára az oktatás és nem az alá-fölrendeltségi viszony minél erőteljesebb érzékeltetése a cél. Kakukné dr. Partics Krisztinát mutatjuk be a kedves Olvasóknak...

– Anyukám révén görög származású vagyok, a család ezen ága Trákiából indult. Házasságban élek, három gyönyörű, tíz éven aluli kislány édesanyja vagyok. Számukra próbálok minél többet megőrizni és átörökíteni a görög hagyományokból. Azáltal, hogy velük görögül beszélek, a férjemnek is sikerült már némi passzív görög nyelvtudásra szert tennie.

– *Hol nőtt fel?*

– Budapesten, a XI. kerületben születtem és éltem, de férjhez a XIV. kerületbe mentem. Szeretem Zuglót, több mint öt éve itt tanítok a Hajós Alfréd Általános Iskolában.

– *Gyerekkorában mennyire volt jelen a görögség az életében?*

– Többnyire az anyai nagyszüleimmel beszéltem görögül, akik akkor még Budapesten laktak. Rajtuk keresztül a görögség ebben az időszakban éppúgy meghatározó volt a számomra, mint a magyarság, noha a magyar nyelvvel az óvodában, iskolában és a másik nagyszülőknél sokkal többet találkoztam.

Anyukám velünk nem beszélt olyan következetesen görögül, ahogyan én próbálok most a gyerekeimmel.

Emlékszem, elsős koromban, miután megtanultunk írni, ki kellett tölteni egy űrlapot. Azt kérdezték, mi az anyanyelvem? Büszkén írtam le, hogy görög. Azóta úgy mondom: anyám nyelve.

– *Több diplomája is van. Mikor kezdett körvonalazódni önben, hogy mivel szeretne foglalkozni?*

– Az elhatározás, hogy görög szakra szeretnék járni, körülbelül tizenhárom éves koromban született. A húgommal ugyanis akkor voltunk a Külföldön Élő Görögök Szervezete által meghirdetett görög táborban. Itt kaptam az első komoly lökést ahhoz, hogy komolyan foglalkoztasson a gondolat. A gimnázium negyedik évében már különórákra jártam Nagyné Szabó Antigónéhez. Neki köszönhetem, hogy 1992-ben 100%-os pontszámmal vettek fel a görög szak-



ra. A miénk volt az ELTE-n az első olyan évfolyam, amelyre már nem voltak szakpárok meghirdetve, hanem szabadon választhattunk kettőt. Korábban a görög a német nyelvvel volt párosítva, én is így készültem, annak ellenére, hogy a gimnáziumban angol szakos voltam... Az orvosi egyetem fordult meg még a fejemben, a szociális irányultságom volt ugyanis igazán erős: mindenképpen emberekkel szerettem volna foglalkozni. Tanítottam én mindenkit: a babakázban a babákat (amikor úszni tanultam, a lavórban úszásedzést tartottam az összes babámnak), amikor elsős lettem írni-olvasni „tanítottam” a családot. Kilencévesen már „magántanítványaim” is voltak. Német szakos általános iskolába jártam, és amit tudtam, azt a gyengébb képességű tanulóknak szívesen adtam tovább. 1997-ben végeztem a görög szakon. Külföldi tartózkodások, ösztöndíjak és a munka miatt a németet csak később fejeztem be.

– És ezek után, tanári diplomával a zsebében, orvosi gondolatokkal a fejében, hogyan került a jogra?

– Az orvosi gondolatokat már tizenhét évesen elvettem, mert úgy éreztem, hogy a tanári pálya az én világom. A jog előtt azonban még több kitérő is volt az életemben: kilenc évig úszóedzőként dolgoztam. Nagyon szerettem utazni, és diákként elő kellett teremtenem rá valahonnan a pénzt. Az úszóedzőnk, akinél tanultunk, fiatal munkatársat keresett, ő javasolta, hogy akár felvesznek az egyetemre, akár nem, iratkozzak be úszóoktatói szakra, amit meg is tettem, s az egyetem mellett elvégeztem.

Amikor a görög szakon lediplomáztam, s maradt a németből néhány tanegység, úgy éreztem, szeretnék még tanulni valamit. Felvételiztem a Külkereskedelmi Főiskolára és a jogra is. Mindkét helyre felvettek, de a jog maradt a középpontban. Az ösztönzött, hogy görögül tudó jogász kevés van az országban. A sors fintora, hogy az ügyvédi iroda, ahová a diploma után kerültem, nem foglalkozott görög nyelvvel. E szenvedélyemet tehát máshol kellett kiélnem: az irodai munkám mellett is megtartottam a görögóráimat, hiszen a jogi egyetem alatt is végig tanítottam kollégáimmal: Haupt Erikkel, Nagyné Szabó Antigónéval, Nakosz Kosztasszal és egy szociológia szakos görög hallgató barátommal, Vallianatosz Panosszal együtt. Az ügyvédi irodai munkában is az volt legvonzóbb számomra, hogy multidiszciplináris területen dolgoztam, ahol egyformán tudtam hasznosítani a német és az angol nyelvtudásom, valamint a jogi ismereteimet. Időközben a családalapítás gondolata is befészkelte magát a fejembe, s egyre inkább éreztem, hogy a jogi pálya és a család számomra nem összeegyeztethető.

– Ízig-vérig tanárnak érzi és érezte mindig is magát. Akkor miért kellett ez a kitérő a jog világába?

– Imádom tanulni, ez egy újabb kihívás volt számomra, kipróbálhattam magam a jogi pályán is. Az első lányom születése után kezdődött el a tanácsadási pályázat, s Vangi néni megkért, hogy az

ötödik és a hatodik évfolyam számára csináljak egy vázlatot – mire megszületett a legnagyobb lányom, már bele is vágtam a könyvírásba. Noha rendkívül élveztem az anyaság minden pillanatát, jó volt néha mással is foglalkozni. Amikor a második lányom egyéves lett, ismét heti 8 órában tanítottam a görög iskolában. Egy porcikám se vágott vissza azóta az ügyvédi irodába.

– A XIV. kerületben, a Hajós Alfréd Általános Iskolában oktat görög nyelvet. Kérem, meséljen az ott folyó munkáról!

– A nemzetiségi óvodai és iskolai nevelésről szóló rendelet alapján kiegészítő nyelvoktató képzés zajlik itt, ami megegyezik a 12 Évfolyamos Kiegészítő Görög Nyelvoktató Iskola képzési formájával. Olyan diákjaink is vannak, akik nem a Hajósban végzik a nappali tanulmányaikat. Ők vendégtanulói jogviszonyt létesítenek az iskolával, kimondottan a görög tanulmányokra. Ez alapján a görög nemzetiségi nyelv és irodalomból szerzett félévi és év végi osztályzataik bekerülnek a nappali iskolájuk bizonyítványába. Ha megegyezik a nappali és a nemzetiségi oktatás évfolyama, akkor a diákok görög nyelvből szerzett tanulmányi eredménye beszámítható az iskolai tanulmányi eredménybe. Az iskolában görög nemzetiségi irodalmat és nyelvet, valamint népismeretet oktatok. Az utóbbit szakkör formájában szervezzük meg, így a gyerekek különféle görög programokon vehetnek részt. Mivel a Hajós egy általános iskola, ezért 1-8. osztályos gyerekek járnak hozzám, de ez életkorban nem feltétlenül esik egybe a magyar rendszer szerinti évfolyamokkal, esetében ez 6-16 éves tanulókat jelent. Összesen 28 gyerek jár hozzám, hat csoportom van, a kisebbek vannak most túlsúlyban. A csoportokat életkor és tudásszint szerint igyekszem beosztani.

– Milyen programjai vannak a szakkörnek?

– Számos rendezvényünk van, melyekről az El-Linizmosz újság is folyamatosan tudósít. Pont nemrégiben készítettünk egy 60-80 diából álló képsorozatot, mely felelevenítette az elmúlt öt évünket, a rendszeres nyári táborainkat, kulturális eseményeinket. Kezdjük talán azzal, hogy a diákjaim havonta egyszer táncházban, táncoktatáson vesznek részt, valamint évente kétszer fellépünk a Zuglói Görög Önkormányzat által szervezett kulturális napon. Az egyik alkalom mindig karácsonyhoz kötődik. Általában színdarabbal, de volt, hogy bábelőadással, tánccal, népdallal készültünk. A szakkörrel évente többször járunk színházba. Ilyenkor úgy próbálok a magyarországi színházi kínálatból szemezgetni, hogy a megtekintett darabnak legyen valami görög vonatkozása. Ilyen volt a felső korosztály számára a Kolibri Színházban a Kövek című előadás, melynek egyik rendezője görög származású. A színmű nagyon időszerű erkölcsi üzenete segítséget nyújtott a gyerekek lelki fejlődéséhez. Részt vettünk egy interaktív programon is a Bárka Színházban: egy görög népmesét (A három bölcs tanács) dolgoztak fel

a gyerekek tízfős csapatokban – színházi dolgozók segítségével. A teljes mértékben saját ötleteikre épülő előadásukat végül bemutatták a szülőknek. A legutóbb egy görög mitológiai bábelőadáson voltunk a Stúdió K Színházban.

A szülők, ahol tudnak, segítenek, mindig arra törekszem, hogy a pedagógus és a szülői ház erősen együttműködjön egymással. Sütős-főzős programot is szerveztünk már Ghavrilosz segítségével. Ezeket a szakkörökön minden görög csoportból részt vesznek a tanulók, így igazi közösségkövácsolók.

Ezeket túl kirándulásokat szervezek a gyerekeknek, jártunk már az állatkertben, a Tropicariumban, ősszel a Budakeszi Vadasparkban és a mellette fekvő Kalandparkban. Ezeket a kirándulásokat is összekötöm a tanulással: görög tesztlapokat, kérdéseket kapnak a gyerekek. Tavaly volt egy hosszú projektünk, az Olimpia-program, amely úgy kezdődött, hogy a nagyobbakkal elkezdtünk ötletelni, mit tudnának ehhez társítani. Kis csoportok, párok alakultak, mindenki kapott feladatot, vagy tanórán, vagy otthon. Volt, akinek egy olimpiai kvízt kellett összeállítani, más kirakót készített görög olimpiikonok képeivel, a kisebbek pedig kézműves feladatokat kaptak, például olyat, hogy teljesen saját ötleteikre bízva készítsenek babérkoszorút. Számos feladat kapcsolódott ehhez a projekthez: a memóriafejlesztőkön, a versíráson át az activity-ig szinte minden. Megtanultuk görögül a sportágak neveit, meghívtunk két magyarországi görög olimpiai versenyzőt, Szidiropulu Nikit és a húgomat, akikkel görög nyelven készítettünk interjút. (Ez megtekinthető a Youtube-on is.) Az egész projekt kétnapos dömösi kirándulásunkban csúcsozott ki, amihez a buszt a Zuglói Görög Önkormányzat biztosította. A Duna-parton szálltunk meg, végigtúrúztunk a Rám-szakadékon, sőt délután a Zuglói Görög Önkormányzat elnöke, Bekiarisz Dimitrisz is csatlakozott hozzánk. Délutánra

játékos feladatokat, olimpiai fejtörőt szerveztünk, másnap pedig „öttusáztunk”. Csapatokba szerveződtek a gyerekek, s az öt állomás mindegyikén különböző – az olimpiához kapcsolódó – feladatokat kellett megoldaniuk. Délben, az ebéd után osztottuk ki a díjakat, a már korábban elkészített babérkoszorúkkal. A kirándulást bobozással zártuk.

– *Jelenleg is tanul: az intézményvezetői képzést végzi. Mi a véleménye, milyen egy igazán jó iskolaigazgató?*

– Egy jól működő, eredményes nevelő-oktató munkát végző iskola vezetőjének együttműködő, kreatív, jó kommunikációs készséggel bíró, rugalmas, innovatív és proaktív személyiségnek kell lennie, aki képes a rendszerszemléletű gondolkodásra és a pontos munkavégzésre. Még az előbbieknél is fontosabb azonban, hogy saját személyiségével, munkaerkölcsével is példát kell mutatnia. Mindenképp csapatjátékosnak kell lennie, szükséges ügyelnie tehát a szervezeti kultúrára, a jó munkakör kialakítására, soha nem tévesztve szem elől a pedagógusban rejlő embert. Kiemelkedően fontos a kapcsolat a szülői házzal, a továbbképzéseken való folyamatos szakmai megújulás, valamint az, hogy a pedagógusok is összetartó közösséget alkossanak. Fontos, hogy megtartsuk a gyerekeket, ezért ki kell alakítanunk bennük a belső motivációt. Hangsúlyozom, hogy ehhez nemcsak görögül kell egy tanárnak tudnia, hanem szükséges a pedagógusi véna és a helyes módszertan is. Számomra elengedhetetlenek a ma sokak szemében régimódinak tűnő értékek is: a tisztelet, a becsület, a szeretet, az alázat, ami alatt nem a meghunyászkodást kell érteni, hanem a pedagógushivatás, a munkatársak, a gyerekek és a szülők tiszteletét. Ezek nélkül nincs eredményes munka.

dr. Miliosz Nikolett

Forrás: Ellinizmosz

Olvassa a BARÁTSÁG-ot! Fizessen elő most 2014-re!

Éves előfizetési díj: 3000 Ft (1800 Ft + 1200 Ft postaköltség), féléves díj: 1500 Ft.

A folyóirat előfizethető átutalással:

a Filantróp Társaság Barátság Egyesülete OTP-számlaszámán: 11711034-20813402

e-mail címeink: baratsag@upcmail.hu, eva.mayer@nemzetisegek.hu

honlapunk: <http://nemzetisegek.hu>

Várjuk könyvtárak, iskolák, kisebbségi önkormányzatok, egyesületek, baráti körök jelentkezését!